

Heli Hartikainen, Sanna Kokkonen, Minja Oinonen

TUTOROPAS

Mikkelin ammattikorkeakoulun sosiaali- ja
terveysalan opiskelijatutoreille

Opinnäytetyö
Hoitotyön koulutusohjelma

Marraskuu 2009

MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU

Mikkeli University of Applied Sciences

KUVAILULEHTI

 MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU <small>Mikkeli University of Applied Sciences</small>	Opinnäytetyön päivämäärä 18.11.2009	
Tekijä(t) Hartikainen Heli, Kokkonen Sanna, Oinonen Minja	Koulutusohjelma ja suuntautuminen Hoitotyön koulutusohjelma, sairaanhoitaja (AMK)	
Nimeke Tutoropas Mikkelin ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan opiskelijatutoreille		
Tiivistelmä <p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli perehtyä opiskelijatutorointiin ja tuottaa Mikkelin ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan opiskelijatutoreille opas. Mikkelin ammattikorkeakoulun terveysalan laitoksella todettiin olevan tarvetta oppaalle, joten saimme toimeksiannon tälle työlle. Perehdyimme tutorointiin kirjallisuuden, tutkimusten ja aiemmin tehtyjen tutoroppaiden avulla. Opinnäytetyötä tehdessämme olemme tutustuneet myös opintojen ohjausta, ammattikorkeakouluopiskelua ja ammatillista kasvua koskevaan kirjallisuuteen.</p> <p>Teoriatietoja hyödyntäen teimme kyselylomakkeen nykyisille Mikkelin ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan tutoreille. Kyselyssä tiedustelimme tutoreilta ideoita oppaan sisällöstä ja ulkoasusta. Kyselyyn vastasi 11 opiskelijatutoria. Vastausten perusteella teimme oppaasta alustavan sisältörungon, jonka esitimme asiantuntijaryhmälle. Asiantuntijaryhmä otti kantaa tähän alustavaan versioon ja kertoi tarvittavista muutoksista. Asiantuntijaryhmä koostui neljästä opiskelijatutorista ja yhdestä tutortoiminnasta vastaavasta opettajasta.</p> <p>Tutoroppaan antamisesta tuleville tutoreille huolehtii Mikkelin ammattikorkeakoulun opiskelijakunta (MAMOK). Opas jaetaan vertaistutorointikoulutuksen yhteydessä kaikille sosiaali- ja terveysalan opiskelijatutoreille.</p> <p>Kehittämisalueeksi ehdotamme tutoroppaan laajentamista koko Mikkelin ammattikorkeakoulun opiskelijatutoreille, koska tämä työ rajattiin koskemaan vain sosiaali- ja terveysalaa.</p>		
Asiasanat (avainsanat) Tutorointi, opinto-ohjaus, korkeakouluopiskelu, ammatillinen kehitys		
Sivumäärä 24 + liitteet + opas	Kieli Suomi	URN
Huomautus (huomautukset liitteistä)		
Ohjaavan opettajan nimi Auli Sjögren	Opinnäytetyön toimeksiantaja Mikkelin ammattikorkeakoulu, sosiaali- ja terveysala	

DESCRIPTION

 MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences		Date of the bachelor's thesis 18.11.2009	
Author(s) Hartikainen Heli, Kokkonen Sanna, Oinonen Minja		Degree programme and option Degree Programme in Nursing	
Name of the bachelor's thesis Tutoring guide for social welfare- and healthcare student tutors in Mikkeli's University of Applied Science.			
Abstract <p>The object of this seminar work was to familiarize with student tutoring and produce a guide for the students studying social welfare- and healthcare in Mikkeli University of Applied Science (MAMK). MAMK has found a need for a guide of this kind, therefore we assigned this task. We became familiar with tutoring through literature, research and reviewing previous tutoring guides.</p> <p>While we were focusing on the seminar work, we also became familiar with the literature related to student counseling, studying and improving professional behavior. Using theory-based knowledge, we developed a questionnaire for the tutors in the institute of social welfare- and healthcare in MAMK. We asked questions about their ideas for the new guide; for its content and appearance. A Total of 11 tutors answered these questions. After that we analyzed the answers and established a new "scheme" for planning the new guide that we introduced to a group of experts. This group made some statements about the plan and outlined changes that were necessary. The group consisted of 4 student tutors and one teacher, who is the head of tutoring.</p> <p>The distribution of the new tutor guide for new tutors is taken care of the Student Organization of MAMK (MAMOK). The guide will be given to all tutor students in social welfare - and healthcare during tutor training.</p> <p>We suggest that the tutor guide should be widened to cover the all the students in MAMK, because this guide was targeted only to a institute of social welfare- and healthcare in MAMK.</p>			
Subject headings, (keywords) Tutoring, student counselling, studies in University, professional growing			
Pages 24 + app + guide		Language Finnish	URN
Remarks, notes on appendices			
Tutor Auli Sjögren		Bachelor's thesis assigned by Mikkeli University of Applied science, social welfare- and healthcare	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	1
2	OPISKELU AMMATTIKORKEAKOULUSSA	2
2.1	Ammattikorkeakouluopiskelijan edellytykset	3
2.2	Koulutusohjelmat	4
2.3	Opintojen ohjaus korkeakoulussa	5
3	TUTOROINTI	6
3.1	Opiskelijatutorointi	7
3.2	Tutorin etiikka ja vastuu	8
3.3	Opettajatutorointi	9
3.4	Tutorointi ammatillisen kasvun tukena	10
3.5	Mikkelin ammattikorkeakoulun opiskelijakunta	12
4	HYVÄN OPPAAN PERUSTEET	13
5	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	14
5.1	Opinnäytetyön tavoitteet	14
5.2	Tutoroppaan suunnitteluprosessi	15
5.3	Tutoroppaan toteutus	16
6	POHDINTA	18
	LÄHTEET	21

LIITTEET

1 JOHDANTO

Opiskelun onnistumisen edellytyksenä on opiskelijan ammatillisen kasvun ja kehityksen tukeminen (Moitus 2001, 24). Tutoroinnilla tarkoitetaan uusien opiskelijoiden ohjausta opintojen alkutaipaleella. Opiskelun alkuvaiheessa uuden opiskelijan tukiverkosto koostuu erilaisista osajista. Tukiverkoston toiminta on jatkuvaa, mutta tutoroinnin pääpaino keskittyy opiskelun ensimmäiseen vuoteen. Tutortoiminnan tavoitteena on saada opiskelijasta itsenäinen ja hyvinvoiva ammatti-ihminen. (Härkönen 2000, 8–14.)

Lampisen (2002, 48–49) tutkimuksen mukaan tutortoiminnasta on ollut hyötyä kaikille osapuolille eli niin opiskelijatutorille kuin uudelle opiskelijallekin. Opiskelijatutoreina toimivat yleensä pidemmälle edenneet opiskelijat, joiden tarkoituksena on toimia aloittavien opiskelijoiden tukena ja neuvonantajina. Tutorit auttavat uusia opiskelijoita tutustumaan uuteen oppilaitokseen ja mahdollisesti uuteen opiskelukaupunkiin sekä sen tarjoamiin palveluihin.

Tutorina toimiminen edesauttaa ammatillista kasvua, koska se tarjoaa haasteellisia tehtäviä, kehittää itseluottamusta, opettaa sosiaalisia taitoja ja parantaa ryhmätyöskentelytaitoja. Tutoropiskelijoiden lisäksi uusien opiskelijoiden tutorointia täydentävät tutoropettaja ja koulutuslavastaava, joiden tehtävänä on auttaa oppilasta opintoihin liittyvissä valinnoissa ja henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisessa. (Härkönen 2000, 8–14.)

Mikkelin ammattikorkeakoulun opiskelijakunta (MAMOK) järjestää yhteistyössä ammattikorkeakoulun kanssa vertaistutorointikoulutusta halukkaille opiskelijoille. Koulutuksessa opiskellaan tutorin perustehtäviä ja tehdään tutorointisuunnitelma tulevalle vuodelle. Tutor voi toimia markkinointitehtävissä ja kansainvälisten opiskelijoiden parissa. Tähän vaaditaan erillinen koulutus. (Tuutorointi 2008.)

Opinnäytetyössämme olemme päätyneet käyttämään sanaa tutor, koska useissa kirjallisissa lähteissä käytetään kyseistä nimikettä. Lampinen (2002) käyttää pro gradussaan ”Opiskelijatutorointi hoitotyön koulutuksessa” tutor-nimeä. Mikkelin ammattikorkeakoulun opiskelijakunta käyttää omassa toimimisessaan tuutor-nimeä. Tässä työssä käytämme tutor-sanaa.

Opinnäytetyömme tarkoituksena on perehtyä opiskelijatutorointiin ja tuottaa Mikkelin ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveystieteiden tutoropas. Tutoroppaan tuottamisprosessiin osallistuu sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijatutoreita. Heillä on käytännön kokemusta tutorina toimimisesta ja he osaavat antaa meille tietoa, jota hyödynnämme opasta tehdessä.

Tutoroppaan tarkoituksena on antaa tietoa uusille tutoreille ja toimia uusien oppilaiden perehdyttämisen apuvälineenä sekä selkeyttää tutoropettajien ja -opiskelijoiden työnjakoa. Idea tämän työn tekemiseen lähti omasta kokemuksesta vertaistutorina toimimisesta. Mikkelin ammattikorkeakoulun terveystieteiden laitoksella todettiin olevan tarvetta oppaalle, joten saimme toimeksiannon tälle työlle (LIITE 1). Opinnäytetyö ryhmämme jäsenistä kaksi on ollut tutortoiminnassa aktiivisesti mukana kahden ja puolen vuoden ajan. Toiminnan kautta saimme kokemusta tutoroinnista ja näin syntyi ajatus kehittää tutortoimintaa.

2 OPISKELU AMMATTIKORKEAKOULUSSA

Ammattikorkeakouluopiskelu on tiiviisti yhteydessä työelämään. Suurin osa opinnoista koostuu käytännön harjoittelusta. Opintoihin kuuluu myös perus- ja ammattiopintoja, vapaasti valittavia opintoja sekä opinnäytetyö. Ammattikorkeakoulussa opiskeleva saa käytännön ammattitaitoa sekä korkeakoulututkinnon. Ammattikorkeakoulussa voi opiskella kahdeksalla eri alalla. Näitä ovat seuraavat: humanistinen- ja kasvatustieteiden-, kulttuurin-, yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallintoalan, luonnontieteiden-, tekniikan- ja liikenne-, luonnonvarain- ja ympäristö-, sosiaali-, terveys- ja liikunta- sekä matkailun-, ravitsemuksen- ja talousalan. (Opiskelu ja tutkinnot ammattikorkeakouluissa.)

Yleisenä tavoitteena ammattikorkeakouluilla on antaa opiskelijalle laaja-alaiset käytännölliset perustiedot ja -taidot sekä niiden teoreettiset perusteet alan asiantuntijatehtäviin. Opiskelija saa myös edellytykset asianomaisen alan kehityksen seuraamiseen ja edistämiseen, sekä valmiudet jatkuvaan koulutukseen. Ammattikorkeakoulun opetussuunnitelmaan kuuluvat myös perusteelliset viestintä- ja kieliopinnot. Opinnot antavat mahdollisuuden myös alan kansainväliseen toimintaan. (Janhunen ym. 2005, 15; Opiskelu ja tutkinnot ammattikorkeakouluissa.)

Opetusministeriö keräsi Tilastokeskukselta tiedot vuosina 1976–1980 syntyneistä yliopisto- ja ammattikorkeakouluopinnot aloittaneista. Tilastojen mukaan korkeakoulu-

opinnot aloittivat noin puolet ikäryhmän henkilöistä. Sukupuolella ja kieliryhmällä näytti olevan merkitystä korkeakouluun hakevissa. Naiset aloittivat miehiä ja ruotsinkieliset suomenkielisiä useammin korkeakouluopinnot. Alle 22-vuotiaana korkeakouluopinnot aloitti noin 35 % nuorisoikäluokasta. (Nuorisoikäluokan siirtyminen ammattikorkeakoulu- ja yliopisto-opintoihin.)

Mikkelin ammattikorkeakoulu tarjoaa opiskelijalle tietoja ja taitoja, joita hän tarvitsee tulevassa ammatissaan. Oppimistulokseen vaikuttaa kuitenkin eniten opiskelijan oma panos. Ammattikorkeakoulu tarjoaa opiskelijalle erilaisia kehittämistyöhön ja päätöksentekoon liittyviä mahdollisuuksia, kuten osallistavat oppimismenetelmät, hankkeet sekä kulttuuritoiminta. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuus osallistua erilaisiin opetukseen ja projekteihin, jotka kehittävät hänen ammatillista osaamistaan ja päätöksentekokykyään. Nämä taidot ovat opiskelijalle tulevaisuudessa työelämään siirryttäessä tärkeitä. (Oppimisenäkymä 2009.)

2.1 Ammattikorkeakouluopiskelijan edellytykset

Ammattikorkeakouluun pääseminen edellyttää toisen asteen tutkintoa eli ylioppilastutkintoa tai ammatillista koulutusta (Opiskelu ja tutkinnot ammattikorkeakouluissa). Ammattikorkeakouluopiskelijalta edellytetään itsenäistä, motivoitunutta, avointa ja joustavaa otetta opiskeluihin. Vastuu itsestä ja omasta oppimisesta on opiskelijalla itsellään. Opiskelijalta edellytetään myös tavoitteellisuutta, suunnitelmallisuutta ja aktiivisuutta. Opiskelijan tulee tulla toimeen toisten ihmisten, kuten opiskelutoverien, opettajien ja työtovereiden kanssa. (Oppimisenäkymä 2009.)

Vuorinen ym. (2000, 21–30) ovat tutkimuksessaan ”Keitä opiskelijaksi ammattikorkeakouluun?” tarkastelleet ammattikorkeakouluun hakevien opiskelijoiden pohjakoulutusta ja heidän hakumielityksiään. Tutkimuksen tuloksena oli, että 72 % hakijoista oli ylioppilaita, 22 % ammatillisen tutkinnon suorittaneita ja kaksoistutkinnon suorittaneita oli 6 %. Ylioppilastutkinnon omaavat henkilöt hakivat eniten kulttuuri-, hallinnon ja kaupanalalle sekä sosiaali- ja terveysalalle. Ammatillisen tutkinnon suorittaneet hakeutuivat enimmäkseen tekniikan- ja liikenteenalalle. 19–21-vuotiaat hakivat eniten ammattikorkeakouluun. Talous-, kulttuuri-, matkailu- ja ravitsemusaloille oli hakijoiden vaikein päästä opiskelemaan, myös sosiaali- ja terveysalalle oli melko vai-

kea päästä. Helpoiten opiskelemaan pääsi tekniikan- ja liikenteen sekä hallinnon ja kaupan koulutusaloille.

Ammattikorkeakouluissa on sekä teoria- että käytännön opetusta. Lukiotason koulutus koostuu puolestaan pelkästään teoriatason opinnoista. Ammattikorkeakouluissa voi opiskella joko kokopäivätoimisesti tai työn ohessa monimuotoisesti. Myös ammattikouluissa ja lukioissa on mahdollisuus opiskella monimuotoisesti. Nopeiden työelämän muutosten vuoksi myös ammatillista koulutusta pyritään kehittämään työelämän tarpeita vastaavaksi. (Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto.)

Lukio antaa yleissivistävää kurssimuotoista opetusta, joka tähtää ylioppilastutkintoon. Lukioon opiskelijaksi voi hakea peruskoulun oppimäärän suoritettuaan. Toisin kuin ammattiopinnot, lukio ei anna ammatillista pätevyyttä. Lukion oppimäärän suorittaneet voivat hakea jatko-opintoihin sekä ammatilliseen-, ammattikorke- että yliopistopohjaiseen koulutukseen. (Yleissivistävä koulutus ja sen kehittäminen.)

Lukiolaissa, sen 2§:ssä määritetään, että ”lukiokoulutuksen tavoitteena on tukea opiskelijoiden kasvamista hyviksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja yhteiskunnan jäseniksi sekä antaa opiskelijoille jatko-opintojen, työelämän, harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja”.

Ammattikoulutukseen voivat hakea kaikki peruskoulun oppimäärän suorittaneet nuoret sekä työelämässä olevat aikuiset. Ammatillinen koulutus antaa tiedot ja taidot alan tehtävissä toimimiseen. Ammattitutkinnon suorittaneella on mahdollisuus hakea jatko-opintoihin yliopistoihin ja ammattikorkeakouluihin. Ammattitutkintoon sisältyy myös työssäoppimisen jaksoja. (Ammatillinen koulutus ja sen kehittäminen.)

2.2 Koulutusohjelmat

Vuonna 2009–2010 Mikkelin ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveystieteiden puolella alkaa neljä eri koulutusohjelmaa. Hoitotyön suuntautumisvaihtoehtoina ovat hoitotyön ja terveydenhoitotyön suuntautumisvaihtoehdot. Koulutuksesta saa valmiudet sairaanhoitajana tai terveydenhoitajana toimimiseen. Sosiaalialan koulutuksesta saa valmiudet kasvatukseen, ohjaamiseen ja sosiaalisen tuen tehtäviin. Sosionomi toimii ihmisten hyvinvoinnin edistämiseksi sekä yksilöiden ja perheiden syrjäytymisen ehkäisemiseksi.

si. Fysioterapeutti saa koulutuksessaan valmiudet kehittää ja tukea eri-ikäisten ihmisten terveyttä, toimintaa ja liikkumiskykyä. Sairaanhoitajaksi, sosionomiksi ja fysioterapeutiksi opiskelu kestää kolme ja puoli vuotta. Terveystenhoitajaksi valmistuu neljässä vuodessa. (Sosiaali- ja terveystieteiden kampuset 2007.)

2.3 Opintojen ohjaus korkeakoulussa

Opintojen ohjauksen yksi päämäärä on auttaa opiskelijaa kasvamaan oman alansa ammattiosajaksi. Pääasiassa opintojen ohjausvastuu on opetushenkilökunnalla. Heidän tehtävänä on huolehtia opiskelijan oman opintosuunnitelman laadinnasta sekä auttaa opiskeluun liittyvissä valinnoissa. Opintojen ohjausta voi kuvaila kannustavaksi, auttamiseksi ja tavoitteelliseksi. (Moitus 2001, 24.)

Korkeakouluopintojen ohjauksen päävastuu on koulutusalaavastaavalla sekä omalla tutoropettajalla. Lisäksi eri oppiaineiden opettajat osallistuvat omalta osaltaan opintojen ohjaukseen. Opiskelijan on mahdollista saada opiskeluun liittyvissä asioissa henkilökohtaista ohjausta esimerkiksi omalta tutoropettajalta, koulutusalaavastaavalta tai muilta opettajilta. Verrattuna toisen asteen oppilaitosten tarjoamaan opinto-ohjaukseen, ammattikorkeakouluissa ohjaus on vapaaehtoista ja perustuu opiskelijan omaan halukkuuteen käyttää tätä mahdollisuutta. (Moitus 2001, 26, 35–36.)

Seuraavaksi käsittelemme Jyväskylän ja Hämeen ammattikorkeakoulujen toimintatapoja opintojen ohjauksessa. Valitsimme kyseiset ammattikorkeakoulut, koska niissä on tehty kehitystyötä opintojen ohjauksen suhteen.

Jyväskylän ammattikorkeakoulussa opintojen ohjaustoiminta on jaettu kolmeen eri osa-alueeseen: opiskelun ohjaukseen, uraohjaukseen ja itsetuntemusohjaukseen. Opiskelun ohjaus sisältää ammattikorkeakoulun käytänteiden ohjausta sekä yleisen kasvatustuen tarjoamista. Tavoitteena on saada opiskelijan opinnot etenemään ja saada opiskelija valmistumaan määräajassa. Tästä ohjauksesta vastuu kuuluu jokaiselle Jyväskylän ammattikorkeakoulun opettajalle. Jokaisen uuden opintojakson alussa, opettajan tulisi käydä opiskelijoiden kanssa läpi opintojakson tavoitteet sekä kertoa miten työskentelemällä opiskelija pääsisi niihin parhaiten. Opintojakson alussa opettaja kertoo opiskelijoille myös miten opintojakso tulee vaikuttamaan opiskelijoiden asiantuntijuuteen ja ammatillisuuteen. (ERKKERI- ohjausta aikuisohjaajille 2009.)

Uraohjauksessa opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen urasuunnitelman. Tämän pohjalta hän laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman (Hops), jota hän täydentää opintojen edetessä. Suunnitelmasta ilmenee opiskelijan tulevaisuudessa suoritettavat ja jo suoritettut opinnot. Opintojen tavoitteet pysyvät opiskelijan mielessä parhaiten, kun hän itse suunnittelee omat opintonsa. Itsetuntemusohjauksen tavoitteena on kasvattaa opiskelijoiden itsetuntemusta sekä tukea heidän kriittistä ajattelukykyään. Ohjausta itsetuntemuksen kehittämiseen opiskelija voi halutessaan saada joko tutoropettajalta, vertaistutorilta, opinto-ohjaajalta tai opintopsykologilta. (Opintojen ohjaus 2009.)

Hämeen ammattikorkeakoulussa opintojen ohjaus perustuu opiskelijan tarpeisiin. Ammattikorkeakoulu tarjoaa sekä opinto-, ura-, että oppimaan oppimisen taitoja harjoittavaa ohjausta. Opintojen ohjausta tuetaan ohjausmenetelmiä kehittämällä ja teknologiaa hyödyntämällä. Ohjaushenkilöstön ammattitaitoa ylläpitämällä opiskelijoille pyritään tarjoamaan mahdollisimman tasokasta opintojen ohjausta. Hämeen ammattikorkeakoulu tarjoaa opettajakoulutuksen suorittaneille opettajille koulutusta ammatillisena opinto-ohjaajana toimimiseen. Opinnot kestävät puolitoista vuotta ja ne on mahdollista suorittaa työn ohella. Opintojen tarkoituksena on kehittää opiskelijan oman toimintaympäristön opinto-ohjausta ja ohjaustaitoja. (Ammatillisen opinto-ohjaajankoulutuksen esittely.)

3 TUTOROINTI

Tutorointi käsitettä käytetään opiskelupiireissä. Opettajia ja vanhempia opiskelijoita voidaan kutsua tutor-nimikkeellä. (Lampinen 2002, 5–6). Mentoroinilla tarkoitetaan asiantuntijaa, jonka tehtävänä on antaa tukea ja kannustusta kehittymisen tarpeessa olevalle henkilölle esim. uudelle työntekijälle. Kehittyminen perustuu kahdenkeskisiin vuorovaikutussuhteisiin, jotka ovat luottamuksellisia ja avoimia. Mentorointi ei tarkoita samaa asiaa kuin tutorointi, vaikka molemmilla on yhteneväisiä tavoitteita; kehittyminen ja tukeminen. (Juusela 2000, 14–20; Heikkinen 2006, 39.)

Tutoroinnista saatava hyöty uudelle opiskelijalle on merkittävä opintojen alussa. Tutor auttaa uusia opiskelijoita opintojen käynnistymisessä ja auttaa opiskelijaa ottamaan vastuuta opintojen etenemisestä. Tutortoiminnalla näyttää olevan myönteinen vaikutus opiskeluilmapiiriin ja oppimistuloksiin sekä ammatti-identiteetin syntymiseen. (Här-

könen 2000, 10.) Tutorin kautta uusi opiskelija sitoutuu paremmin uuteen oppimisympäristöön ja muutosvaiheessa olevaan elämäntilanteeseen. Lisäksi opiskelijakaverit ja opiskelupaikkakunta tulevat tutuiksi helpommin. Opiskelupaikkakunnan tarjoamat palvelut ovat yksi osa perehdyttämistä. (Härkönen 2000,10; Sissala 2001, 116.)

Lampinen (2002, 56–57, 61) käsittelee pro gradussaan opiskelijatutorointia hoitotyön koulutuksessa. Lampisen tutkimuksessa oli tarkoituksena selvittää opiskelijatutoreiden kokemuksia tutoroiminnasta ja vuorovaikutussuhteiden kehittymistä tutoroiminnan aikana. Lampinen haastatteli tutkimuksessaan 14:ää opiskelijatutoria 12:sta eri ammattikorkeakoulusta. Kysely toteutettiin teemahaastattelulla. Tutkimustuloksena oli, että kaikki osapuolet hyötyvät tutoroiminnasta ja että tutoroiminta antaa valmiuksia myös työelämässä toimimiseen.

Leskelä (2005, 5, 242–243) on tutkinut Hämeen ammattikorkeakoulussa mentoroinnin vaikutuksia ammatillisessa kasvussa aikuisopiskelijoiden keskuudessa. Tutkimukseen osallistui 25 opiskelijaa ja mentoreina toimi seitsemän aikuiskouluttajaopettajaa. Tutkimus sisälsi kirjallisia dokumentteja, seminaareja ja lausuntoja. Tutkimustuloksena on, että mentoroinnista on positiivista hyötyä aikuisopiskelijoiden ammatillisen kasvun tukemiseksi.

3.1 Opiskelijatutorointi

Opiskelijatutorilla eli vertaistutorilla tarkoitetaan luotettavaa henkilöä, joka neuvoo, välittää omia kokemuksia, opastaa ja toimii tukihenkilönä. Tutor toimii sekä yksilöettä ryhmätasolla. Huomio kiinnittyy etenkin alkuvaiheessa ryhmätasolle, ennen kuin se alkaa tutustumisen jälkeen kehittyä yksilötasolle. Tutorin tehtävänä on saada joukko ryhmäytymään ja toimimaan yhdessä, niin ettei kukaan jäisi yksin. Korkeakoulussa opiskelijatutorointi painottuu uusien opiskelijoiden ensimmäisille opiskeluviikoille ja -kuukausille. Tuolloin pyritään tekemään luokasta yhtenäinen ja ryhmäyttämään luokkaa. Luokan itsenäistyessä ja opiskelujen edetessä, tutorin merkitys vähenee yhä enemmän. (Härkönen 2000, 8; Moitus 2001, 37–38.)

Markkinointitutorikoulutus on yhden päivän mittainen sisältäen harjoitteita markkinointitilanteista. Markkinointitutorin tulee tietää kaikista koulutusohjelmista, joita hänen koulussaan järjestetään. Markkinointi voi tapahtua omassa koulussa, messuilla,

toisissa oppilaitoksissa sekä erilaisissa tapahtumissa. Tärkeintä kuitenkin on, että markkinointitutor tietää omasta koulutusohjelmasta perusasiat ja osaa oman kokemuk- sen kautta kertoa opiskelusta koulutusohjelmasta kiinnostuneille henkilöille. (Tuuto- rointi 2008; Tuutor-käsikirja, 3.)

Kansainvälisyys- eli kv-tutorin tehtäviin kuuluu ulkomaalaisten opiskelijoiden ohjaus uudessa opiskelumaassa. Kv-tutorin toiminta on hyvin samantyyppistä kuin vertaistu- torina toimiminen, tukemista ja läsnäoloa. Kun ulkomaalainen opiskelija saapuu opis- kelupaikkakunnalle, on häntä hyvä olla vastassa ja ohjata hänet uuteen kotiin. Uudelle opiskelijalle tulee kertoa paikkakunnan palveluista esimerkiksi kaupoista, pankeista, koulusta, harrastusmahdollisuuksista ja kirjastosta. Lisäksi on hyvä kertoa maan ta- voista ja kulttuurista, jotta sopeutuminen olisi mahdollisimman helppoa. (Tuutor- käsikirja, 3; Härkönen 2000, 67–69.)

Tutoreiden joukosta valitaan yksi henkilö tutorvastaavaksi. Tutorvastaavan tehtävänä on huolehtia asioiden tiedottamisesta tutoreiden välillä ja kouluhenkilökunnan kanssa. Tutorvastaava kutsuu tutoreita ajoittain koolle keskustelemaan tutoroinnin sujumisesta ja tutorsuunnitelman edistymisestä. Usein tutorvastaava toimii myös oppilasyhdistyk- sen hallituksessa ja lisäksi pitää yhteyttä muihin tutorvastaaviin. (Härkönen 2000, 9.)

Tutoreiden yhteistyökumppaneina toimivat ryhmän tutoropettajat, opiskelijavastaavat (Ova) ja tutorvastaava. Opiskelijavastaavana toimii opettaja, joka on perehtynyt tuto- rointiin ja toimii opiskelijatutoreiden tukihenkilönä. (Tuutor-käsikirja 3,7.)

3.2 Tutorin etiikka ja vastuu

Opiskelijatutorit ovat niitä henkilöitä, jotka vastaanottavat uudet opiskelijat. Ensivai- kutelmasta syntynyt mielikuva voi vaikuttaa hyvinkin pitkälle opiskelussa. Sen vuoksi on tärkeää, että mietitään tarkasti, minkälainen kuva annetaan itsestä ja tulevasta opis- kelupaikasta. On parempi vaieta kuin kertoa negatiivisista asioista, jotka liittyvät tule- vaan opiskeluun. Tutorista voi tulla hyvinkin läheinen tukihenkilö, jolle kerrotaan huolista ja murheista. Jotta tutor pystyy luomaan luottamuksellisen suhteen, hänen tulee olla tietoinen vaitiolovelvollisuudestaan. Jos uudella opiskelijalla on ongelmia, eikä opiskelijatutor pysty auttamaan ongelman ratkaisemisessa, voidaan apua hakea tutorvastaavalta, opiskelijavastaavalta tai sosiaalikuraattorilta. Asiasta kertominen

kolmannelle osapuolelle vaatii asianomaiselta suostumuksen. Mikäli tutor tuntee olonsa ahdistuneeksi ja avuttomaksi, voi hän keskustella asioista muiden tutorien kanssa tai hakea apua ylemmältä taholta. Asioiden eteenpäin vieminen edellyttää vaitiolovelvollisuutta ja asioiden käsittelyä nimettömästi, ellei asianomainen toisin halua. (Härkönen 2000, 11–12.)

Tutorin tulee aina harkita mitä hän tekee ja sanoo. Tutor ei saa toimiessaan jakaa virheellistä tai asenteellista tietoa. Huumoria tulee käyttää harkiten, jotta vääränlaisia mielikuvia ei synny. Tutorin tiedoilla on myös rajansa, mutta tutorilla tulisi olla avoin asenne selvittää uusia asioita. Tutor pystyy ohjaamaan uuden opiskelijan sellaisen henkilön luo, joka tietää asioista. (Härkönen 2000, 12–13.)

3.3 Opettajatutorointi

Opettajat ovat käyneet yleensä lyhyen koulutuksen, joka antaa mahdollisuuden toimia tutoropettajana. Koulutuskäytäntö tähän tehtävään on hyvinkin erilaista eri ammattikorkeakouluissa. Suositusten mukaan koulutuksen laajuuden tulisi olla noin kaksi opintoviikkoa. Opettajatutorina voi periaatteessa toimia kuka tahansa ammattikorkeakoulun opettaja, joka on saanut tutortehtävään koulutuksen. (Moitus 2001, 28.)

Hämeen ammattikorkeakoulu, työvoimaopisto, Jyväskylän yliopisto ja ammattikorkeakoulu toteuttavat ERKKERI-projektia vuosina 2008–2013. Projektin tavoitteena on kouluttaa opettajia aikuisopiskelijoiden ohjauksessa ja kehittää ohjauksellista osaamista opiskelijoiden jatkuvasti muuttuvissa työtehtävissä. Projektin tarkoituksena on yksilöidä opiskelijoiden ohjausta ja ottaa huomioon opiskelijoiden elämäntilanteet. Koulutus on laajuudeltaan 30 opintopistettä, opinto-ohjaajakoulutus on laajuudeltaan 60 opintopistettä. Lisäksi viisi opintopisteen koulutuksia järjestetään erityisteemoista. Rahoitus on suunnattu 700:lle koulutusta tarvitsevalle henkilölle. (ERKKERI.)

Opettajatutor antaa ohjausta sekä koko vastuuryhmälle että henkilökohtaisesti ryhmän opiskelijoille. Ideaali tilanne olisi, jos ryhmäohjaus tapahtuisi noin 10 hengen pienryhmissä. (Moitus 2001, 36.)

Tiedottaminen, suunnittelu, henkilökohtaisen opetussuunnitelman laatiminen ja sen toteuttamisen seuranta kuuluvat opettajatutorin vastuutehtäviin. Lisäksi opettajan teh-

tävänä on toimia opiskelijatutorin neuvonantajana ja tukijana. Opettajatutorin työnkuvaan ei yleensä kuulu työelämälähtöistä ohjausta, vaan se keskittyy teoreettisiin opintoihin. Harjoittelujakson ohjaamisesta vastaa siihen perehtyneet opettajat. (Koivunieni ym. 2006, 10.) Opettajan tehtävänä on kertoa uusille opiskelijoille, kuka vastaa heidän opinto-ohjauksestaan. Opiskelijan tulee saada ohjausta siitä vastaavalta opettajalta koko koulutuksen ajan. Opettajan antama opinto-ohjaus on kannustavaa, myönteistä ja tavoitteellista. Luottamus ja avoimuus tulee säilyä opettajan ja opiskelijan välillä. (HAMKO ry ym. 2001, 72–73.)

Tenhula ja Pudas (1994, 14–15, 64–65) tutkivat tutorointia suomalaisessa korkeakouluopetuksessa: ”Holhousta vai opiskelun tukemista?” -tutkimuksessa tehtiin kokeilu, jossa nimitettiin jokaiselle uudelle opiskelijalle omaopettaja. Tämän tarkoituksena oli selvittää auttaako omaopettaja oppilasta paremmin tutustumaan uuteen oppimisympäristöön ja pääsemään kiinni opiskeluihin helpommin. Tutkimuksessa selvisi, että opiskelijat olivat pettyneitä saamaansa opetukseen ja opinto-ohjaukseen. Tutkimukseen osallistuneiden opiskelijoiden mielestä omasta opettajasta on kuitenkin hyötyä ja se lisää yhteistyötä heidän välillään.

3.4 Tutorointi ammatillisen kasvun tukena

Opiskelijatutorin saamat hyödyt tutoroinnista riippuvat paljon siitä, miten paljon tutor itse panostaa omaan tutortoimintaansa. Parhaimmassa tapauksessa tutor kasvattaa omaa vastuunottokykyänsä, ammatti-identiteettiään, itseluottamustaan, empatiakykyään, ongelmanratkaisukykyään sekä esiintymistaitojaan. (Härkönen 2000, 10; Lampinen 2002, 9.)

Ammatillinen kasvu on muutosta, jota henkilö tekee läpi työelämän. Prosessin perustarkoitus on oppiminen, vanhan ja uuden tiedon yhdistäminen ja niiden tuominen käytäntöön työelämässä. Tämän kautta työntekijä pystyy vastaamaan työkuvaansa tuomiin uusiin haasteisiin. Jokaisella opiskelijalla ja työntekijällä on vastuu omasta oppimisesta sekä tietojen että taitojen päivittämisestä. Oppimisprosessiin vaikuttaa henkilön oma elämäntilanne ja siinä olevat muutokset. (Janhunen ym.2005, 17; Ruohotie 2000, 9, 54.) Ammattikorkeakouluopinnoissa luodaan alkua opiskelijan ammatilliselle kasvulle. Opiskelijan ammatillinen kasvu perustuu teoriaopintoihin ja työssäoppimisjaksoihin. Harjoittelut syventävät omaa oppimista ja antavat kokemusta, jotka kehittävät

ammattillista osaamista. (Friman 2001, 44.) Rekisteröity sairaanhoitaja on vastuussa omasta toiminnastaan ja pitää huolen ammattitaitonsa päivittämisestä (Baly 1984, 60).

Sairanen (2004, 25–26, 74) on tehnyt gradun otsikolla ”Mentorointi ammatillisen osaamisen kehittymisen menetelmänä hoitotyössä - mentoreiden ja aktoreiden näkemyksiä”. Tutkimuksessaan Sairanen pyrki esittämään osaston ja sairaanhoitajien kokemuksia mentoroinnista hoitotyössä. Tutkimusta tarkasteltiin erityisesti ammatillisen osaamisen kehittymisen näkökulmasta. Tutkimukseen osallistui kolme osastonhoitajaparia ja kuusi sairaanhoitajaparia. Kysely toteutettiin teemahaastatteluna. Tutkimuksessa selvisi, että mentorointi on tärkeää ja sillä pystytään kasvattamaan ammatillista osaamista. Aktorit eli ohjausta saavat henkilöt kokivat, että mentorit antoivat heille tukea ja kohottivat heidän itseluottamusta.

Ammatti-identiteetin synty ja kehitys edellyttää työntekijältä työnkuvansa luonteen tuntemista sekä omien voimavarojensa ja heikkouksiensa tunnistamista. Aina kuitenkin työyhteisö ei pysty antamaan mahdollisuutta työntekijän kehittymiselle, vaan työntekijältä odotetaan liiallista muuntautumista. Jos työntekijä ei saa perehdytystä uusiin työtehtäviin, voi työntekijä kokea itsensä avuttomaksi ja heikoksi. Tällöin työntekijän ammatti-identiteetti voi kärsiä. Ammatillisen kasvun lähtökohta on oman ammatti-identiteetin rakentuminen. (Eteläpelto ym. 2006, 27–29.)

Ammatillisen kasvun kehityksessä on todettu viisi vaihetta: aloittelija, edistynyt aloittelija, pätevä, taitava ja asiantuntija. Aloittelijalla tarkoitetaan kokemattomaa henkilöä, jolla ei ole aiempaa kokemusta tehtävistä, joita hänen tulee osata tehdä. Kokemattomalle henkilölle on tärkeää antaa tarkat ohjeistukset ja niiden toteuttamisessa edellytetään joustamattomuutta. Edistyneellä aloittelijalla on jo tietoa asioista ja hän pystyy toteuttamaan minimi vaatimustasoiset tehtävät. Tämän tasoinen henkilö kuitenkin tarvitsee tukea ja ohjausta omassa toimimisessaan. Kolmannen vaiheen henkilöt ovat muutaman vuoden työelämässä olleita henkilöitä, jotka ovat jo kokeneet toistuvasti useita samankaltaisia tilanteita. Haasteelliset ja muuttuvat tilanteet pystyy pätevä henkilö hallitsemaan. Taitava henkilö pystyy havainnoimaan potilaan kokonaistilannetta ja ennakoimaan mahdollisia tulevia tilanteita. Taitava henkilö on kykeneväinen nopeisiin päätöksiin ja rajaamaan mahdollisia ongelmia suppeammiksi. Viidennessä vaiheessa työntekijä on ammattitaitoinen ja kokemusrikkauksellinen. Henkilö pystyy näkemään heti tilanteen ongelman ja keskittymään siihen ilman erityisiä pohdintoja.

Hänellä on erityinen havainnointikyky, joka vaatii vuosikymmenien työkokemusta. (Benner 1991, 33–43; Räsänen 1994, 50–53.)

Niemi (2004, 25–26, 68–71) on tutkinut pro gradussaan hoitotyön tekijöiden ammatillista kasvua ja sitä edistäviä kasvutekijöitä. Tutkimuksen kohderyhmänä olivat yhden kunnallisen sairaalan hoitotyöntekijät. Niemi toteutti kyselyn strukturoidulla kyselylomakkeella. Tutkimuksessa ilmeni, että ammatilliseen kasvuun vaikuttaa laaja-alainen tietojen, taitojen ja voimavarojen hankkiminen, jotka yksin ja yhdessä vaikuttavat ammatillisen kasvun voimakkuuteen. Tulevaisuuden kannalta on tärkeää, että jokainen työntekijä on halukas oppimaan uusia tietoja ja taitoja, jotta hän pystyy vastaamaan työkuvansa muutoksiin. ”Hoitotyön tekeminen ei voi olla ohjeistettu muualta, vaan jokaisen yksikön ja osaston tulee itse miettiä ja kehittää omia työtapojaan ja siinä käytettäviä välineitään”(Niemi 2004, 71).

3.5 Mikkelin ammattikorkeakoulun opiskelijakunta

Vuonna 1997 perustettu Mikkelin ammattikorkeakoulun opiskelijakunta eli MAMOK toimii Suomen ammattikorkeakouluopiskelijakuntien liiton (SAMOK) alaisena. MAMOKin päätehtävänä on huolehtia opiskelijoiden hyvinvoinnista ja jaksamisesta. MAMOK pitää huolta, että opiskelijoille kuuluvat etuudet toteutuvat. MAMOKin alaisena toimii alayhdistyksiä, jotka koostuvat saman alan tai samojen koulutusohjelmien opiskelijoista. Jotta kehitetään opiskelijoiden hyvinvointia, on MAMOK mukana Mikkelin ammattikorkeakoulun erilaisissa työtiimeissä. (MAMOK pähkinänkuoressa 2008.)

MAMOKin toimintaan kuuluu tutoroinnin lisäksi liikunta, kulttuuri ja vapaa-aika, sosiaali- ja koulutuspolitiikka ja kansainvälinen toiminta. Kaikilla toimintoilla on yhteinen tarkoitus: auttaa opiskelijaa jaksamaan opinnoissaan. Sosiaalipolitiikka huolehtii opiskelijoiden etuuksista ja niiden toteutumisesta. Koulutuspolitiikka vastaa opiskelijoiden opintoihin liittyvissä asioissa sekä on mukana opetussuunnitelmien kehitystyössä ja laaduntarkkailussa. MAMOK järjestää opiskelijoille erilaisia liikuntatapahtumia, joiden tarkoituksena on hyvinvoinnin edistäminen. Kulttuuri- ja vapaaajalla tarkoitetaan opiskelijoille järjestettäviä tapahtumia esim. musiikkitapahtumat.

MAMOKin alaisuudessa toimii International Club (IC), joka vastaa ulkomaalaisten opiskelijoiden jaksamisesta ja tukemisesta. International Club:in toiminnassa on mukana kansainvälisyystutoreita. (Toiminta 2008.)

Tutorointi on vahvassa roolissa MAMOKin toiminnassa. MAMOK kouluttaa joka vuosi noin 120–150 uutta opiskelijatutoria. Vertaistutorointi koulutuksen käy opiskelija, joka haluaa ryhtyä tutoriksi. Koulutus on kahden päivän mittainen. Markkinointi- ja kansainvälisyystutorointi koulutus on kestävä yhden päivän. Koulutus ei ole pakollinen kaikille tutoreille, vain niille, jotka haluavat toimia markkinoinnin tai kansainvälisten opiskelijoiden parissa. MAMOK järjestää kaksi kertaa vuodessa tutorlaturin, jonka tarkoituksena on koota kaikki tutorit yhteen ja he voivat keskenään jakaa kokemuksia ja mietteitään tutorina olemisesta. (Tuutorointi 2008.)

4 HYVÄN OPPAAN PERUSTEET

Tässä kappaleessa kuvaamme oppaan tuottamisprosessia ja tuotantoon vaikuttavia tekijöitä.

Oppaan valmistusprosessiin tulee varata aikaa. Opasta tehdessä on otettava huomioon viisi asiaa: taustat, tarve, tavoitteet, talous ja työryhmä. Tämä on niin sanottu viiden T:n sääntö. Taustoilla tarkoitetaan selvitystä julkaisutuotteen vastaanottajista ja mietitään, miten heidän tarpeisiinsa pystytään vastaamaan. Erilaiset kohderyhmät vaativat erilaisen painotuotteen. Tavoitteet kokonaistavat ja selkiyttävät prosessin etenemistä. Tavoitteiden tulee olla realistisia ja konkreettisia. Julkaisutuotteen vastaanottaja ja tuotteen tarkoitus määrittävät kustannukset. Tuotteen valmistaminen omatoimisesti tulee edullisemmaksi kuin sen tuottaminen ulkopuolisella taholla. Työryhmä koostuu erilaisista henkilöistä, jotka vastaavat painotuotteen toteutuksesta. (Ikävalko 1995, 22–27; Lyytikäinen 1995, 6–7.)

Suunnitteluvaiheeseen päästään, kun taustat projektista on selvitetty. Suunnitelma on iso osa prosessia, se helpottaa prosessin kulkua ja tuotteen tekoa. Työryhmän tarkoituksena on kokoontua ja hahmotella tulevaa prosessia. Hyvän suunnitelman myötä siirrytään painotuotteen toteutukseen. Toteutuksen aikana työryhmä pitää välipalaveriteita, joissa keskustellaan tuotteen etenemisestä ja aikataulussa pysymisestä. Painotuotteen loppuvaiheessa pidetään arviointitilaisuus, jossa keskustellaan tuotteen onnis-

tumisesta. Negatiivinenkin palaute kasvattaa kokemusta ja auttaa seuraavan prosessin toteutuksessa. Loppuarvioinnin lisäksi yhtä tärkeitä ovat väliarvioinnit, koska niistä saatu tieto edistää tuotteen onnistumista. (Ikävalko 1995, 28–33.)

Painotuotetta tehtäessä on valittava paperinlaatu, väri, kirjain- ja tekstimuoto sekä kuvat. Erilaisilla kirjainmuodoilla voidaan hakea erityyisiä kirjoituksia. Varsinaista luokittelua kirjanmuodoista ei ole, vaan valitseminen perustuu tekijöiden ja vastaanottajien toiveisiin. Typografian avulla halutaan vaikuttaa kirjoitetun tekstin ilmeikkyyteen. Oppaaseen kannattaa kokeilla monia vaihtoehtoja, jotta saadaan paras mahdollinen ilme tekstiin. Tekstin luettavuuden ja selkeyden kannalta pitää kiinnittää huomiota kirjoitustyyliin, jotta lukijan olisi helppo ymmärtää lukemaansa. Kuvilla, paperinlaadulla ja väreillä haetaan myös persoonallisuutta oppaaseen. Värejä valittaessa on hyvä kiinnittää huomiota oppaan taustaväriin, jotta haluttu teksti nousisi sieltä selkeästi esiin. Väreillä pystytään välittämään myös erilaisia tunnekokemuksia, punaisella lämpöä ja sinisellä viileyttä. Viime vuosina kuvien käyttö on lisääntynyt painotuotteissa. Kuvia tulee käyttää jos ne sisältyvät painotuotteessa käytyihin asioihin tai antavat lisätietoa. Kuvan tarkoitus on kiinnittää lukijan huomiota ja moninaistaa tuotteen sisältöä. (Lyytikäinen 1995, 25–33, 48–63.)

5 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

Seuraavissa kappaleissa kuvaamme opinnäytetyömme toteutusta ja tutoroppaan valmistusprosessia.

5.1 Opinnäytetyön tavoitteet

Opinnäytetyömme tarkoituksena on perehtyä opiskelijatutorointiin ja tuottaa Mikkelin ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveystieteiden tutopas. Tavoitteenamme on selvittää, mitkä tehtävät kuuluvat opiskelijatutorille ja mitkä opettajatutorille. Tutoroppaan tehtävänä on palvella uusia aloittelevia tutoreita ja heidän toimintaansa. Kohderyhmämme on Mikkelin ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijatutorit.

Mikkelin ammattikorkeakoulu toimii kolmella eri paikkakunnalla; Pieksämäki, Savonlinna ja Mikkeli. Pieksämäellä toimii Nikkarilan kampus ja Savonlinnassa Savonien kampus. Mikkelissä on kolme kampusta; Paukkulan, Kasarmin ja Sosiaali- ja

terveysalan kampus. (Mainiot olosuhteet opiskeluun keskellä kauneinta Järvi-suomea.) Vuonna 2010 sosiaali- ja terveysalan kampus lakkautetaan ja koulutusohjelmat siirtyvät Kasarmin kampuksen tiloihin (Yhtymähallitus puoltaa Raviradan kiinteistön myymistä Mikkelin kaupungille 2008).

5.2 Tutoroppaan suunnitteluprosessi

Oppaan tuottaminen alkoi perehtymällä kirjallisuuteen, tutkimuksiin ja aiemmin tuotettuihin tutoroppaisiin. Aineiston tarkoitus on luoda edellytykset hyvän oppaan tekemiseen. Lisäksi kokosimme lisätietoa laatimalla kirjallisuuden ja tutkimusten pohjalta alkukyselyn sosiaali- ja terveysalan tutoreille ja vastaaville opettajille. Vastaajaksi valittiin sellaiset henkilöt, jotka ovat olleet mukana kansainvälisyys-, vertais-, tai markkinointitutoroiminnassa. Vastaajaksi eivät soveltuneet sellaiset henkilöt, jotka ovat vain suorittaneet tutorkoulutuksen, mutta eivät ole käytännössä työskennelleet tutoreina.

Tutoropettajilta selvitimme tutoreiden sähköpostiosoitteet. Lähetimme tutoreille kyselylomakkeen, jossa selvitettiin tutoroiminnan hyötyä ja heidän mielipiteitään siitä, mitä oppaan tulisi sisältää. Kyselylomakkeen yhteydessä, kysyimme halukkuudesta osallistua asiantuntijakokoontumiseen. Asiantuntijaryhmä haluttiin koostuvan neljästä tai viidestä opiskelijatutorista. Mukaan haluttiin eri alan edustajia sekä tutoroiminnasta vastaava opettaja. Mikkelin ammattikorkeakoulun opiskelijakunnalta (MAMOK) pyydettiin palaveriinkin mukaan tutorvastaava tai muu henkilö. Tavoitteena oli, että saisimme ainakin 10–15 vastausta alkukyselystä.

Alkukyselyn toteuttamiseen päädyimme sen vuoksi, että saisimme mahdollisimman monen tutorin ideoita tutoroppaan sisällöstä ja ulkoasusta. Kyselyn toteuttamisen teimme sähköpostitse, koska kyselyyn vastaaminen sähköpostitse olisi kaikkein helpointa ja vaivatonta tutorille. Asiantuntijaryhmään päädyimme, koska heiltä saamme yksityiskohtaisempaa tietoa tutoroppaan sisällöstä ja ulkoasutoiveista. Asiantuntijaryhmälle voimme näyttää eri versioita tutoroppaasta ja pyytää palautetta sekä kehittämisehdotuksia valmistusprosessin aikana.

Kyselylomakkeista esille tulevat asiat kirjoitimme paperille. Ensimmäiseen kokoon-tumiseen teimme saatujen tietojen perusteella alustavan version oppaasta. Alustavan

version tavoitteena oli tuoda esille oppaan rakennetta ja mahdollista sisältöä. Koska kokoontumisia järjestettiin vain kaksi, oli hyvä, että jo ensimmäisessä tapaamisessa oli materiaalia näytettäväksi asiantuntijoille. Kyselylomakkeista saatuja tietoja hyödynsimme vielä ensimmäisessä kokoontumisessa ja oppaan luonnosteluvaiheessa.

5.3 Tutoroppaan toteutus

Saimme tutortoiminnasta vastaavilta opettajilta opiskelijatutoreiden sähköpostiosoitteet. Viikolla 41 lähetimme sähköpostitse saatekirjeen (LIITE 2) ja alkukyselyn (LIITE 3) kaikille Mikkelin ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveystieteiden tutoreina toimiville henkilöille, johon pyysimme heitä vastaamaan viikkoon 43 mennessä. Vastajat pystyivät kirjoittamaan vastauksensa tekemäämme lomakkeeseen ja lähettämään meille takaisin sähköpostin liitetiedostona. Kyselylomakkeen teimme Microsoft Word:illa. Lomakkeessa kyseltiin seuraavia asioita:

- oppaan rakenne ja ulkoasu
- hyvän tutorin ominaisuuksia
- miten tutor ottaa huomioon eri elämäntilanteista tulevat opiskelijat
- miten tutoropiskelijan ja tutoropettajan tehtävät eroavat toisistaan
- mikä on tutorin rooli ammatillisen kasvun edistäjänä

Vastauksia saimme 11 kappaletta ja ne tulostettiin sähköpostista paperille ja käsiteltiin nimettöminä. Alkukyselyn perusteella haluttiin oppaasta selkeä, mutta nuorekkaan ja rennon oloinen. Tutoroppaaseen haluttiin esittelyä eri tutoroinnin suuntautumisvaihtoehtoista ja tutorin tehtävistä. Esille nousi erityisesti aikuisopiskelijoiden huomioon ottaminen vapaa-ajan viettoja järjestäessä; työssäkäynti ja perhe. Hyväksi tutoriksi luokiteltiin sellainen henkilö, joka oli kannustava, sosiaalinen, helposti lähestyttävä ja positiivinen ns. ”kaikkien kaveri”. Kyselyyn vastanneiden mielestä tutorointi on yksi tekijä ammatillisen kasvun tiellä, tutor tukee ja kannustaa opintitiellä. Esille nousi myös, että tutorin ei tule kertoa omista negatiivisista kokemuksista uusille opiskelijoille, eikä kommentoida omaa koulumenestystä. Tutoroppaaseen toivottiin muutama tutustumisleikki.

Tutoropiskelijan ja -opettajan tehtävien eroja kyseltäessä esille nousi seuraavaa: opiskelijatutor on vertaistuki ja kertoo opiskelusta yleisellä tasolla oman kokemuksena kautta sekä auttaa materiaalihankinnoissa. Opiskelijatutorin tehtävänä on luoda ryh-

mähenkeä ja järjestää vapaa-ajan toimintaa. Opettajatutorin rooli on kertoa opintojen sisällöstä ja koulutukseen liittyvistä asioista. Lähetettyjen vastausten perusteella teimme alustavan version tutoroppaan sisällöstä, jonka esittelimme asiantuntijakokouksessa.

Kokoontumiseen osallistui asiantuntijaryhmä, johon osallistui kaksi sosionomiopiskelijaa ja tutortoiminnasta vastaava opettaja. Kokoontuminen kesti noin puolitoista tuntia. Ryhmässä keskusteltiin tutoroppaan ulkonäköasioista. Päädyimme vaaleansiniseen paperiin, koska se mukailee Mikkelin ammattikorkeakoulun värejä ja opas tulee paremmin näkyväksi. Etusivun otsikon haluttiin olevan tavallisesta otsikosta poikkeava, jotta se kiinnittäisi paremmin lukijan huomion. Etusivulle päädyttiin laittamaan piirretty kuva kahdesta tutorista. Tämä kuva on sosionomiopiskelijan suunnittelema haa-larimerkki. Kuva edustaa sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijatutoreita. Tutoroppaassa olevien otsikoiden haluttiin erottuvan muusta tekstistä paremmin, joten päädyimme värillisiin ja alleviivattuihin otsikoihin. Punaruskeaan sävyyn päädyttiin, koska se erottuu paperin taustaväristä. Tutoroppaan viimeiselle sivulle päädyimme laittamaan kuvan tekijän nimi ja tutoroppaan tekijöiden nimet. Mikkelin ammattikorkeakoulun logo laitettiin myös viimeiselle sivulle, koska tutoropas on tehty kyseisessä ammattikorkeakoulussa.

Tutoroppaaseen teimme muistilistan tutoreita varten, jotta perehdyttämisyksityydessä muistettaisiin kertoa tärkeistä asioista. Asiantuntijaryhmässä muistilista koettiin hyväksi, koska muistilista auttaa tutoria jäsentämään omaa toimintaansa. Tutoroppaaseen haluttiin tapahtumalista, jota MAMOK järjestää lukuvuoden aikana tutoreille ja uusille opiskelijoille.

Tutoropettajan ja -opiskelijan tehtäviin haluttiin selkeyttä, tämän vuoksi teimme tutoropettajan tehtävistä erillisen kappaleen. Tutoroppaaseen haluttiin tervehdysteksti uudelle tutorille, jotta se antaisi kevyemmän vaikutelman oppaasta. Yhteistyön korostaminen tutoroppaaseen eri alojen tutoreiden välillä koettiin mainitsemisen arvoiseksi asiaksi. Tutustumista vastaavia leikkejä toivottiin lisää, koska niitä voi tarvita yllättäen esimerkiksi tutortunneilla. Tutoroppaaseen haluttiin Internet- osoite, josta löytyy leikkejä. Lisäksi toivottiin Mikkelin ammattikorkeakoulun opiskelijakunnan (MAMOK) Internet-osoite. Asiantuntijaryhmä halusi sosiaali- ja terveystieteiden tutortoiminnasta vastaavien opettajien sähköpostiosoitteet tutoroppaaseen. Seuraava asiantuntijaryhmän

kokoontuminen sovittiin yhdeksän päivän päähän, mihin mennessä korjaisimme tutoroppaaseen kokoontumisessa esille tulleet asiat.

Toisessa kokoontumisessa paikalla oli yksi sosionomi- ja yksi hoitotyönopiskelijatutor ja tutortoiminnasta vastaava opettaja. Kokoontuminen kesti puoli tuntia. Tutoroppaaseen ei muutoksia tullut paljoakaan. Tutoroppaassa olevat numerot olivat aluksi kirjoitettu sanoin, mutta ne haluttiin numeroin ilmaistuna. Kahden opiskelijatutorin kanssa käytiin erillinen keskustelu tutoroppaan sisällöstä ja ulkonäöstä, koska he eivät päässeet paikalle sovittuun kokoontumiseen. Tutoropas hyväksyttiin sellaisenaan. Lopullisia tutoroppaita tulostimme kahdeksan kappaletta.

Tutoropas on tehty Microsoft Word:illa. Tutoropiskelijoille jaettaviksi tuotimme taiteitun version tutoroppaasta, jonka koko on A5. Opinnäytetyömme liitteeksi teimme A4 kokoisen tutoroppaan (LIITE 4). Molemmissa tutoroppaissa on kerrottu samat asiat, mutta ulkonäkö on hieman erilainen.

6 POHDINTA

Opinnäytetyön aloittaminen tuntui hankalalle, koska emme tienneet mistä aloittaa ja mitä kaikkea tulisi ottaa huomioon opinnäytetyötä tehdessä. Opinnäytetyötä ohjaavan opettajan avun koimme todella tärkeäksi, jotta pystyimme keskittymään työn kannalta oleellisiin asioihin ja saimme näin aiheen rajattua. Aihevalintaa pohdimme pitkään, sillä koulun antamat valmiit aiheet eivät tuntuneet meille sopivilta. Kaksi ryhmämme jäsenistä on toiminut tutortoiminnassa parin vuoden ajan. Tutortoiminnan ja omien kokemusten kautta keksimme aiheen tutoroppaan tekemisestä. Tämä osaltaan vaikutti siihen, että aiheen käsittely toi mielenkiintoa ja intoa työskentelyyn. Toiminnallinen opinnäytetyö tuntui meille luontevalta vaihtoehdolta.

Opinnäytetyössä perehdyimme opiskelijatutorointiin kirjallisuuden, tutkimusten ja aiemmin tehtyjen tutoroppaiden avulla. Hankitusta aineistosta kokosimme teoriaosuu-den, joka kertoo laaja-alaisesti tutoroinnista; opiskelusta ammattikorkeakoulussa ja ammatillisesta kasvusta. Tutoropas on koottu teorialiedosta, teettämästämme alkukyselyn vastauksista ja asiantuntijaryhmän mielipiteistä.

Alkukyselyssä (LIITE 3) selvitimme opiskelijatutoreiden mietteitä tulevan oppaan sisällöstä, rakenteesta ja ulkonäöstä. Alkukyselyn lähetimme 29 opiskelijatutorille. Tavoitteenamme oli, että kyselyyn vastaa 10–15 opiskelijatutoria. Alkukyselyyn oli aikaa vastata 10 päivää, jonka aikana saimme 11 vastausta. Olimme tyytyväisiä saamiimme vastauksiin. Mikäli olisimme saaneet vastauksia enemmän, olisimme saaneet laajemman käsityksen siitä, mitä asioita olisi ollut tärkeä ottaa huomioon tutoropasta luonnostellessa. Alkukyselyn yhteydessä kyselimme halukkaita opiskelijatutoreita osallistumaan asiantuntijaryhmään. Tavoitteenamme oli, että asiantuntijaryhmä koostuisi neljästä tai viidestä sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijatutorista sekä tutortoiminnasta vastaavasta opettajasta. Neljä opiskelijatutoria ilmoitti halukkuudestaan osallistua asiantuntijaryhmään. Kahteen asiantuntijaryhmän kokoontumiseen osallistui kaksi opiskelijatutoria ja tutortoiminnasta vastaava opettaja. Heiltä saimme palautetta ja parannusehdotelmia tutoroppaaseen. Jos kaikki asiantuntijaryhmän henkilöt olisivat päässeet paikalle, olisimme saaneet vielä kahden opiskelijatutorin tärkeitä mielipiteitä. Kuitenkin henkilöiden kanssa, jotka eivät päässeet kokoontumisiin, käytiin erillinen keskusteltu tutoroppaasta. Nämä henkilöt pääsivät vielä vaikuttamaan tutoroppaan sisältöön.

Asiantuntijaryhmän henkilöt olivat tyytyväisiä tutoroppaan sisältöön ja rakenteeseen. Tutoroppaasta haluttiin lyhyt ja ytimekäs, jossa tulee esille tutortoiminnan oleelliset asiat ja tutoropasta voi kätevästi säilyttää tutorpassin välissä. Tutoropas koettiin selkeäksi ja helppolukuiseksi. Asiantuntijaryhmän mielestä tutoroppaasta on hyötyä uudelle tutorille ja se on apuväline tutortoiminnan alkutaipaleella. Tutoropas toimii muistilistana, josta on nopea katsoa esimerkiksi leikkejä tai perehdytettäviä asioita.

Tutoroppaan tuottaminen oli aikaa vievää. Käytössämme ei ollut taitto-ohjelmaa, jonka avulla oppaan luominen olisi ollut helpompaa. Sosiaali- ja terveystieteiden kampuksen tietokoneilla ei ollut taitto-ohjelmaa ja sen hankkiminen olisi ollut maksullista. Internetistä löysimme ilmaisia taitto-ohjelmia, mutta niiden lataaminen omille kotitietokoneille ei onnistunut. Tämän vuoksi teimme tutoroppaan Microsoft Word:lla muokaten tekstiä niin, että teksti tuli loogiseen järjestykseen taittoa varten. Jouduimme tuottaman opinnäytetyön liitteeksi oman version tutoroppaasta. Tämän version tekeminen ei ollut niin helppoa, kuin olimme aluksi ajatelleet. Sommittelu vei aikaamme.

Mielestämme asiantuntijaryhmän työskentely oli tavoitteellista ja yhteistyökykyistä. Ryhmässä syntyi paljon keskustelua opinnäytetyömme aiheesta ja omista kokemuksista tutorina toimimisesta sekä millaista ohjausta on saatu oman opiskelun alkutaipaleella omilta tutoreilta. Keskustelussa pohdimme miten tutoropas vastaisi yhdenmukaisesti sosiaali- ja terveysalan opiskelijatutoreiden toimintaa. Koimme, että asiantuntijaryhmästä oli meille hyötyä tutoropasta tuottaessa.

Opinnäytetyötä tehdessämme koimme, että ryhmätyöskentelytaitomme olivat kiitettäviä. Tulimme hyvin toimeen keskenämme, välillemme ei syntynyt erimielisyyksiä. Usein syntyi keskustelua aiheista, jotka auttoivat tarkastelemaan asioita eri näkökulmista. Jokainen uskalsi kertoa oman mielipiteensä ja sitä arvostettiin. Ryhmässä jokainen henkilö oli tasavertainen.

Opinnäytetyö on laajentanut meidän käsitystämme tutortoiminnasta. Tutortoiminta ei ole pelkästään hauskaa ajanvietettä ja opintopisteiden keräämistä, vaan se kehittää ammatillista kasvua, itsevarmuutta ja sosiaalisia taitoja. Ammatillisen kasvun käsite on selvinnyt meille opinnäytetyötä tehdessä ja nyt osaamme tarkastella itsestämme meidän omaa kehitystämme ammatillisesta näkökulmasta. Olemme tietoisia omista vahvuuksistamme ja heikkouksistamme. Näiden avulla on hyvä lähteä kehittämään omaa ammatillista kasvua.

Opinnäytetyöstä olemme saaneet valmiuksia tulevaisuuden työelämässä toimimiseen, esimerkiksi uuden työntekijän perehdyttämiseen tai opiskelijaohjaukseen. Pystymme soveltamaan tutortoiminnassa tarvittavia tietoja ja taitoja myös työelämässä toimiesämme. Sosiaaliset taitomme ja organisaatiokykymme ovat myös kehittyneet opinnäytetyötä tehdessä.

Opinnäytetyön onnistumista kertoo se, että Mikkelin ammattikorkeakoulun opiskelijakunta (MAMOK) ottaa tutoroppaan käyttöönsä sosiaali- ja terveysalan opiskelijatutoreiden parissa ja vastaa oppaan jaosta vertaistutorointikoulutuksen yhteydessä. Työmme heikkoutena on se, että aloimme tehdä opinnäytetyötä liian myöhään ja kii-reellisellä aikataululla. Teoriaosuuteen olisimme voineet panostaa enemmän ja laajentaa näkökulmia. Kehittämisalueeksi ehdotamme tutoroppaan laajentamista koko Mikkelin ammattikorkeakoulun opiskelijatutoreille, koska meillä ei ajanpuutteen vuoksi ollut siihen mahdollisuutta.

LÄHTEET

Ammatillinen koulutus ja sen kehittäminen. WWW-dokumentti. <http://www.minedu.fi>. Ei päivitystietoja. Luettu 09.09.2009.

Ammatillisen opinto-ohjaajakoulutuksen esittely. WWW-dokumentti. <http://www.hamk.fi>. Ei päivitystietoja. Luettu 08.10.2009.

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto. WWW-dokumentti. <http://www.arene.fi>. Ei päivitystietoja. Luettu 08.09.2009.

Baly, Monica 1984. Professional Responsibility. Chichester : John Wiley & Sons.

Benner, Patricia 1991. Aloittelijasta asiantuntijaksi. Porvoo: WSOY.

ERKKERI. WWW-dokumentti. <http://www.jamk.fi>. Ei päivitystietoja. Luettu 05.10.2009.

ERKKERI - ohjausta aikuisohjaajille 2009. WWW-dokumentti. <http://www.jamk.fi>. Päivitetty 02.10.2009. Luettu 05.10.2009

Eteläpelto, Anneli & Onnismaa, Jussi (toim.) 2006. Ammatillisuus ja ammatillinen kasvu. Helsinki: Kansanvalistusseura.

Friman, Mervi 2001. Opintojen keskeytyminen - ongelma vai mahdollisuus? Teoksessa Kokko, Piia & Kolehmainen, Seppo (toim.) Mutkatonta opiskelua. Hämeenlinna: Hämeen ammattikorkeakoulu.

HAMKO ry, Hietala, Satu & Nikkanen, Outi 2001. Kateederilta ja pulpetista yhteiseen kahvipöytään. Teoksessa Kokko, Piia & Kolehmainen, Seppo (toim.) Mutkatonta opiskelua. Hämeenlinna: Hämeen ammattikorkeakoulu.

Heikkinen, Katja 2006. Työelämän näkökulma mentorointiin. Teoksessa Laaksonen-Heikkilä, Ritva, Heikkinen, Katja, Koivuniemi, Sirkku & Rajala, Anita (toim.) Kokei-

lusta toimivaksi mentorointi malliksi - raportti terveysalan opetuksen kehittämiseksi. Turku: Turun kaupungin painatuspalvelukeskus.

Härkönen, Pekka 2000. Opiskelijatutoroinnin käsikirja. Helsinki: Suomen ammatti-
korkeakouluopiskelijayhdistysten liitto - SAMOK.

Ikävalko, Elisa 1995. Painotuotteen tekijän käsikirja. Helsinki: Tietopaketti.

Janhonen, Sirpa & Vanhanen-Nuutinen, Liisa 2005. Kohti asiantuntijuutta: oppiminen
ja ammatillinen kasvu sosiaali- ja terveysalalla. Helsinki: WSOY.

Juusela, Tuulikki, Lilia, Tuula & Rinne, Jari 2000. Mentoiroinnin monet kasvot. Hel-
sinki: Yrityskirjat.

Koivuniemi, Sirkku & Laaksonen-Heikkilä, Ritva 2006. Toimiva mentorointimalli -
projekti. Teoksessa Laaksonen-Heikkilä, Ritva, Heikkinen, Katja, Koivuniemi, Sirkku
& Rajala Anita (toim.) Kokeilusta toimivaksi mentorointimalliksi - raportti terveys-
alan opetuksen kehittämisestä. Turku: Turun kaupungin painatuspalvelukeskus.

Lampinen, Mai-Stiina 2002. Opiskelijatutorointi hoitotyön koulutuksessa. Pro gradu -
tutkielma. Tampere: Tampereen yliopisto.

Leskelä, Jori 2005. Mentorointi aikuisopiskelijan ammatillisen kasvun kehittymiseen.
Väitöskirja. Tampere: Tampere University press.

Lukiolaki 1998/629. WWW-dokumentti. <http://www.finlex.fi>. Ei päivitystietoa. Luet-
tu 09.09.2009.

Lyytikäinen, Kata & Riikonen, Hannu 1995. Painotuotteet suunnittelu. Helsinki: Ope-
tushallitus.

Mainiot olosuhteet opiskeluun keskellä kauneinta Järvi-suomea. WWW-dokumentti.
<http://www.mikkeliyamk.fi>. Ei päivitystietoja. Luettu 10.09.2009.

MAMOK pähkinäkuoressa 2008. WWW-dokumentti. <http://www.mamok.fi>. Päivitetty 14.08.2008. Luettu 05.10.2009.

Moitus, Sirpa, Huttu, Kristiina, Isohanni, Irene, Lerkkanen, Jukka, Mielityinen, Ida, Talvi, Ulla, Uusi-Rauva, Erkki & Vuorinen, Raimo 2001. Opintojen ohjauksen arviointi korkeakouluissa. Helsinki: Edita.

Niemi, Liisa 2004. Ammatillinen kasvu ja sitä edistävät kasvutekijät hoitotyössä. Pro Gradu – tutkielma. Tampere: Tampereen yliopisto.

Nuorisoikäluokan siirtyminen ammattikorkeakoulu- ja yliopisto-opintoihin. WWW-dokumentti. <http://www.minedu.fi>. Ei päivitystietoja. Luettu 08.09.2009.

Opintojen ohjaus 2009. WWW-dokumentti. <http://www.jamk.fi>. Päivitetty 27.05.2009. Luettu 10.09.2009.

Opiskelu ja tutkinnot ammattikorkeakouluissa. WWW-dokumentti. <http://www.minedu.fi>. Ei päivitystietoja. Luettu 08.09.2009.

Oppimisenäkemys 2009. WWW-dokumentti. <http://opas.mikkeliyamk.fi> Päivitetty 07.08.2009. Luettu 08.09.2009.

Ruohotie, Pekka 2000. Oppiminen ja ammatillinen kasvu. Porvoo: WSOY.

Räsänen, Juhani 1994. Työvalmennus. Opetus ja oppiminen käännekohtassa. Porvoo: WSOY.

Sairanen, Sinikka 2004. Mentorointi ammatillisen osaamisen kehittymisen menetelmänä hoitotyössä - mentoreiden ja aktoreiden näkemyksiä. Pro gradu –tutkielma. Kuopio: Kuopion yliopisto

Sissala, Ainomaria 2001. Kansanvälisten opiskelijoiden opintojen ohjauksen kehittäminen - tehdään ”pieni kaupunki suureksi”! Teoksessa Kokko, Piia & Kolehmainen, Seppo (toim.) Mutkatonta opiskelua. Hämeenlinna: Hämeen ammattikorkeakoulu.

Sosiaali- ja terveysalan kampus 2007. WWW-dokumentti. <http://www.mikkeliyamk.fi>. Päivitetty 28.10.2007. Luettu 21.09.2009.

Tenhula, Tytti. & Pudas, Anne. 1994. Tutorointi suomalaisessa korkeakouluopetuksessa - holhousta vai opiskelun tukemista? Oulu: University of Oulu.

Toiminta 2008. WWW-dokumentti. <http://www.mamok.fi>. Päivitetty 20.08.2008. Luettu 05.10.2009.

Tuutor-käsikirja. Käsikirja tuutoreille. WWW-dokumentti. <http://www.mamok.fi>. Ei päivitystietoja. Luettu: 20.05.2009.

Tuutorointi 2008. WWW-dokumentti. <http://www.mamok.fi>. Päivitetty 22.08.2008. Luettu 21.05.2009.

Vuorinen, Päivi, Mäkinen, Raimo & Valkonen, Sakari 2000. Keitä opiskelijoiksi ammattikorkeakouluun? - Ammattikorkeakouluun hakeutuminen ja opiskelijavalinnan tulos. Jyväskylä: Koulutuksen tutkimuslaitos.

Yhtymähallitus puoltaa Raviradan myymistä Mikkelin kaupungille 2008. WWW-dokumentti. <http://www.mikkeliyamk.fi/>. Julkaistu 13.10.2008. Luettu 07.10.2009.

Yleissivistävä koulutus ja sen kehittäminen. WWW-dokumentti. <http://www.minedu.fi>. Ei päivitystietoja. Luettu 08.09.2009.

SOPIMUS OPINNÄYTETYÖN TEKEMISESTÄ

Sopijaosapuolet:

Opinnäytetyön tilaaja: Mikkelin AMK

ja Mikkelin ammattikorkeakoulun soinaali- ja terveysalan laitoksen
hoitotyön koulutusohjelman opiskelijat Minja Oinonen, Sanna
Kokkonen ja Heli Hartikainen

Opinnäytetyön aihe: Tutor-opas Mikkelin ammattikorkeakoulun
soinaali- ja terveysalan opiskelijatutoreille

Opinnäytetyön ohjaajat:

Ohjaava opettaja: Avli SjögrenTyöelämäohjaaja: Elena Juppila-KupiainenOpinnäytetyön arvioitu valmistumisaika: Joulukuun 2009

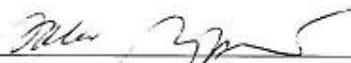
Muut sopimusehdot:

13.10.2009 Mikkeli

Aika ja paikka

E. Hartikainen

Opiskelijan/opiskelijoiden allekirjoitus

 Toimeksiantajan allekirjoitus

HEI!

Olemme viimeisen vuoden sairaanhoitajaopiskelijoita ja olemme tekemässä opinnäytetyötä. Aiheenamme on tutor-opas sosiaali- ja terveysalan opiskelijatutoreille. Opinnäytetyön tarkoituksena on selkeyttää tutoropiskelijan ja – opettajan tehtäviä ja auttaa tutoria pääsemään alkuun uusien opiskelijoiden perehdytyksessä.

Oppaan tuottamiseen osallistuu sosiaali- ja terveysalan opiskelijatutoreita sekä tutor-toiminnasta vastaava opettaja. Tämän kyselyn tarkoituksena on kartoittaa Teidän mielipiteitänne tutor-oppaan sisällöstä ja tutortoiminnasta saatavaa hyötyä. Teiltä saatuja tietoja hyödynnetään asiantuntijaryhmässä, jossa varsinainen opas tehdään. Kyselyyn voivat vastata sellaiset henkilöt, jotka ovat käyneet Mikkelin ammattikorkeakoulun opiskelijakunnan (MAMOK) järjestämän tutorkoulutuksen ja osallistuneet tutortointaan. Saadut vastaukset käsitellään nimettöminä.

Kyselyn vastaukset pyydämme palauttamaan sähköpostitse 19.10.2009 mennessä. Vastata voitte liitetiedostona tulevaan kyselylomakkeeseen, jonka voi myös palauttaa liitetiedostona.

Lisätietoja annamme alla olevista yhteystiedoista:

Sanna Kokkonen: sanna.kokkonen@mail.mamk.fi

Minja Oinonen: minja.oinonen@mail.mamk.fi

Heli Hartikainen: helih.hartikainen@mail.mamk.fi

KYSELYLOMAKE

1. Minkälainen tulisi olla oppaan sisältö, rakenne ja ulkoasu?
2. Millainen on mielestäsi hyvä tutori ja mitkä ovat hänen tehtävänsä?
3. Miten tutorin tulee huomioida erielämäntilanteista tulevat opiskelijat?
4. Miten tutoropiskelijan ja –opettajan tehtävät eroavat toisistaan?
5. Mikä on tutorin rooli ammatillisen kasvun edistäjänä?
6. Mitä muuta haluaisit sanoa?

TUTOROPAS

Sosiaali- ja terveysalan
opiskelijatutoreille

HEI UUSI TUTOR!

Tervetuloa opiskelijatutoreiden mahtavaan joukkoon! Olet juuri käynyt vertaistutorkoulutuksen ja saanut sieltä eväitä aloittaa tutorina toimimisen. Tutortoiminnan kautta pääset tutustumaan moniin uusiin ihmisiin ja pääset kehittämään esiintymistaitojasi, itseluottamustasi ja ongelmanratkaisukykyäsi. Tutortoiminta on toisinaan aikaa vievää, mutta todella palkitsevaa! Toivottavasti pysyt mukana mahdollisimman pitkään ja nautit tutorina toimimisesta.

Tutortoiminta ei ole pelkästään opintopisteiden kalastelemista, vaikka siitä pisteitä myönnetäänkin. Opintopisteitä saat seuraavasti:

- Koulutukset 1 opintopiste
- 27 tuntia tehtyä työtä on 1 opintopiste
- Minimissään voit saada vertaistutorina 3 opintopistettä ja kv-tutorina tai markkinointitutorina voit saada minimissään 5 opintopistettä

Tehdyistä tunneista pidetään erillistä kirjaa. Tunnit kuitataan tutoropettajalla. Opintopisteitä voit kerätä useamman vuoden ajalta.

TUTOROINTI

Tutoroinnin tarkoitus on tukea uutta opiskelijaa ja auttaa häntä pääsemään opiskelujen alkuun. Tutorin tehtävänä on saada opiskelija sitoutumaan paremmin uuteen opiskeluympäristöön ja muutosvaiheessa olevaan elämäntilanteeseen. Lisäksi opiskelijakaverit ja opiskelupaikkakunta tulee tutuksi helpommin. Tutor auttaa uusia opiskelijoita opintojen käynnistymisessä ja auttaa opiskelijaa ottamaan vastuuta opintojen etenemisestä. Uusien tutoreiden on hyvä tehdä tutorointisuunnitelma ainakin ensimmäisille kuukausille, sillä se selventää ja jäsentää tutoreiden toimintaa.

Tutortoimintaa kannattaa toteuttaa yhteistyössä muiden alojen kanssa. Yhteistyön tarkoitus on jakaa tietoa tutoreiden välillä ja auttaa koko koulun yhteishengen luomista. Tapahtumia suunniteltaessa on helpompaa, jos mukana on mahdollisimman paljon tutoreita. Näin vastuu ei kaadu pienen ryhmän niskaan. On myös uusien opiskelijoiden kannalta hyvä, että he tutustuvat toisien alojen opiskelijoihin ja näin pääsevät luomaan verkostoa.

ETIIKKA JA VASTUU

Tutorin tulee aina harkita mitä tekee ja sanoo. Tutor ei saa jakaa toimiessaan virheellistä tai asenteellista tietoa. Huumoria tulee käyttää harkiten, jotta vääränlaisia mielikuvia ei syntyisi. Tutor on yleensä aloittavien opiskelijoiden ensimmäinen kontakti. Ensivaikutelmasta syntynyt mielikuva voi vaikuttaa hyvinkin pitkälle opiskelussa. Sen vuoksi on tärkeää, että mietitään tarkasti, minkälainen kuva annetaan itsestä ja tulevasta opiskelupaikasta. Negatiivisia asioita koulutuksesta tulee kertoa harkiten. Tutorin tulee muistaa myös vaitiolovelvollisuus.

VERTAISTUTOR

Vertaistutorilla tarkoitetaan luotettavaa henkilöä, joka neuvoo, välittää omia kokemuksia, opastaa ja toimii tukihenkilönä. Tutorin tehtävä on saada joukko ryhmäytymään, niin ettei kukaan jäisi yksin. Vertaistutorointi painottuu uusien opiskelijoiden ensimmäisille opiskeluviikoille ja kuukausille. Opintojen edetessä tutorin merkitys vähenee. Vertaistutorina voi toimia henkilö, joka on käynyt MAMOKin järjestämän vertaistutorkoulutuksen.

MARKKINOINTITUTOR

Markkinointitutorkoulutus on yhden päivän mittainen ja se sisältää harjoitteita markkinoinnista. Markkinointitutorin tulee tietää kaikista koulutusohjelmista, joita hänen koulussaan järjestetään. Markkinointi voi tapahtua omassa koulussa, messuilla, toisissa oppilaitoksissa tai erilaisissa tapahtumissa.

KANSAINVÄLISYYSTUTOR

Kansainvälisyystutorin tehtäviin kuuluu ulkomaalaisten opiskelijoiden ohjaus uudessa opiskelumaassa. Kv-tutorin toiminta on hyvin samantapaista kuin vertaistutorinkin. Kun ulkomaalainen opiskelija saapuu uuteen maahan, on tärkeää olla häntä vastassa ja ohjata hänet uuteen kotiin. Uudelle opiskelijalle tulee kertoa paikkakunnan palveluista ja koulusta. Lisäksi vaihto-opiskelijalle on hyvä kertoa maan tavoista ja kulttuurista, jotta sopeutuminen olisi mahdollisimman helppoa. Kansainvälisyystutoroinnista vastaa International Club yhdessä MAMOKin kanssa.

TUTORVASTAAVAT

Tutorvastaava valitaan opiskelijatutoreiden keskuudesta. Opiskelijatutorvastaavan tehtävänä on huolehtia asioiden tiedottamisesta tutoreiden välillä ja kouluhenkilökunnan kanssa. Tutorvastaava kutsuu ajoittain tutoreita koolle keskustelemaan tutoroinnin sujumisesta ja tutorsuunnitelman edistymisestä.

Jokaisella koulutusohjelmalla on oma opiskelijavastaava eli OVA. Hänen tehtävänä on auttaa opiskelijatutoreita.

OPETTAJATUTOR

Opettajatutor on luokan ”oma opettaja”, joka yhdessä opiskelijan kanssa huolehtii opintojen etenemisestä. Opettajatutor vastaa myös uusien opiskelijoiden perehdyttämisestä opintojen alkuvaiheessa esim. studentin, asion, moodlen käyttö. Opiskelijatutor voi myös auttaa uusien opiskelijoiden opastamisessa. Kuitenkin päävastuu opintoihin perehdyttämisessä on opettajatutorilla. Opiskelija- ja opettajatutor voivat yhdessä sopia tarkemman työnjaon. Tärkeintä on kuitenkin, että asiat tulee neuvottua uusille opiskelijoille.

TUTORIN MUISTILISTA

Ensimmäinen päivä:

- uusien opiskelijoiden vastaanottaminen
- esittäytyminen
- tutoreiden yhteistietojen antaminen ja opiskelijoiden yhteistietojen kerääminen
- koulun esittely: yleiset tilat, ruokala, kirjasto, luokat, ilmoitustaulut, lokerot, opettajien huoneet
- Student –sivuston esittely
- Tutustumisleikki

Ensimmäinen viikko:

Tutor

- käy tapaamassa luokkaa ja kyselee kuulumisia
- esittelee opiskelukaupunkia: KELA, sairaala ja terveyskeskus, liikuntapaikat, apteekit, kirjasto, kaupat, pankit, ravintolat/yökerhot
- neuvoo opiskelijoiden suojavaate- ja nimeulatilauksen
- kertoo Mikkelin ammattikorkeakoulun opiskelijakunnasta (MAMOK)

Ensimmäinen kuukausi:

Tutor

- käy tapaamassa luokkaa säännöllisesti ja kertaa tarvittaessa jo kerrottuja asioita
- järjestää yhteistä tekemistä vapaa-ajalla, esim. saunailta, yhteisillallinen tai ryhmäyttämispäivä
- kertoo tenttikäytännöistä
- järjestää tapahtumia ja informoiminen niistä
- neuvoo kirjatilausten tekemisessä
- kertoo Cafe Labran toiminnasta kasarmin kampuksella
- kertoo Paukkulassa olevan saunatilan käyttömahdollisuudesta

- kertoo Susiniemen leirikeskuksesta

Tutorointi on läpi vuoden jatkuvaa toimintaa, vaikka se keskittyykin enimmäkseen ensimmäisille kuukausille. On hyvä pitää luokkaan yhteyttä jatkossakin ja olla kiinnostunut opiskelijoiden kuulumisista.

LUKUVUODEN AIKANA MAMOKIN JÄRJESTÄMIÄ TAPAHTUMIA:

- koulutukset
- tursajaiset
- haalarikaste
- tutorlaturit syksyisin ja keväisin

LEIKIT

Nimirinki

Ryhmän jäsenet istuvat tai seisovat ympyrässä kasvot toisiaan vasten. Ryhmän henkilöt esittelevät itsensä ja sanovat etunimen ensimmäisellä kirjaimella alkavan työkalun esim. Maija Mattopiiska, Ville Vasara ja Simo Saha. Ensimmäinen henkilö kertoo nimensä ja työkalun. Seuraava henkilö sanoo edellisen / edellisten henkilöiden nimen/ nimet ja työkalut. Viimeinen henkilö toistaa koko ryhmän nimet ja työkalut.

Lankakerä

Ryhmä seisoo ympyrässä, yhdellä henkilöllä on lankakerä. Henkilö kertoo nimensä, ikänsä ja asuinpaikkansa. Tämän jälkeen hän heittää lankakerän toiselle henkilölle ja pitää itse langan päästä kiinni. Lankakerän saanut henkilö kertoo samat asiat itsestään kuin edellinen henkilö. Kun kerä on

käynyt jokaisella henkilöllä, lähdetään muodostunutta verkkoa purkamaan siten, että sanotaan henkilön nimi kenelle lankakerä heitetään ja samalla päästetään kerästä irti.

Viisi tuolia oikealle

Leikkijät istuvat piirissä tuoleilla. Leikinhjaaja seisoo piirin keskellä ja sanoo jonkin ominaisuuden, ulkonäköön liittyvän asian tai kokemuksen ja lisäksi liikkumisohjeen, esimerkiksi: "Jos sinulla on vaatteissasi valkoista, siirry istumaan kaksi tuolia vasemmalle". Jos tuoli on varattu, leikkijä istuu tuolissa istuvan syliin. Sylikkään voi mennä kuinka monta leikkijää tahansa. Jos tyhjiä tuoleja alkaa olla paljon, niitä voidaan leikin kuluessa ottaa pois.

Vessapaperi

Leikkijät istuvat piirissä ja vessapaperirulla annetaan jollekin leikkijöistä. Leikinhjaaja kertoo leikkijöille, että vessapaperin saannissa on tänään vaikeuksia, joten jokaisen on varattava siitä itselleen sinä päivänä tarvitsemansa määrä. Kun jokainen on ottanut rullasta osansa, leikinhjaaja sanoo, ettei paperin saannissa olekaan vaikeuksia, vaan jokaisen leikkijän täytyy kertoa itsestään yhtä monta myönteistä asiaa kuin on ottanut paperinpaloja.

Ameebaleikki

Aluksi kaikki ovat ameeboja: kävelevät ryhmässä, heiluttelevat käsiään ja hokevat "ameeba, ameeba". Kun sanotaan hep, he hakeutuvat lajitoverinsa luokse ja pelaavat kivi-paperi-sakset-pelin. Voittaja ylenee heinäsiirkaksi. Heinäsiirkka kulkee kädet korvilla kahta sormeaa heilutellen ja hokee "tsip, tsip". Taas kun huudetaan hep hakeudutaan lajitoverin luokse pelaamaan. Voittaja ylenee jänikseksi ja hävinnyt alenee arvoasteikolla. Jänis liikkuu käsiään pään päällä heilutellen ja äännellen kuin jänis. Peli taas kuten edellä ja voittaessaan hän ylenee ihmiseksi ja pääsee pelin ulkopuolelle naureskelemaan muille.

3 kättä, 5 jalkaa

Leikkijät muodostetaan ryhmiin esim. viisi henkilöä. Leikin johtaja huutaa esim. "kolme kättä", jolloin ryhmän täytyy muodostaa sellainen asetelma, jossa haluttu määrä ruumiinosia koskettaa lattiaa. Käskyt voivat olla mitä mielenkiintoisempia.

YHTEYSTIEDOT

Opiskelijoiden koulun sähköpostiosoitteet ovat muotoa:

etunimi.sukunimi@mail.mamk.fi

Tutortoiminnasta vastaavien opettajien sähköpostiosoitteet:

elina.jouppila-kupiainen@mamk.fi (Hoitotyö)

mauno.saksio@mamk.fi (Sosiaali-ala)

sirpa.kammonen@mamk.fi (Fysioterapia)

Muita hyödyllisiä yhteystietoja:

www.mamok.fi

http://jkk.mll.fi/leikkipaikka_intro.php

Opinnäytetyö

Mikkelin ammattikorkeakoulu

Sosiaali- ja terveysala

2009

TEKSTI

Minja Oinonen

Heli Hartikainen

Sanna Kokkonen

KANSIKUVA

Nenne Volanen

MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU

Mikkeli University of Applied Sciences